

Зміни основного нарративу РФ про причини та цілі війни та як на них реагувати

Вранці 24 лютого 2022 року Росія розпочала повномасштабне вторгнення до України. В той самий час російські медіа опублікували звернення Володимира Путіна, в якому він виступив з обґрунтуваннями нового витка агресії Росії проти України – захоплення влади неонацистами, переписування та перекручення історії, злочини проти російськомовних та росіян. Все це, мовляв, відбувається за повного сприяння НАТО та західних країн. Ба більше, Україну накачують західним озброєнням і скоро вона становитиме небезпеку для самої РФ.

Відповідно до цього, Путін визначив основні політичні цілі війни – «денацифікацію» та «демлітаризацію» України – формально вони залишаються такими й досі.

Ми зафіксували різке зростання згадок теми «українців-нацистів» одразу після початку повномасштабного вторгнення РФ. Однак, вже після перших військових поразок окупаційної армії, кількість згадок «нацизму», «нацистів» та «денацифікації» в російських ЗМІ почала зменшуватися.

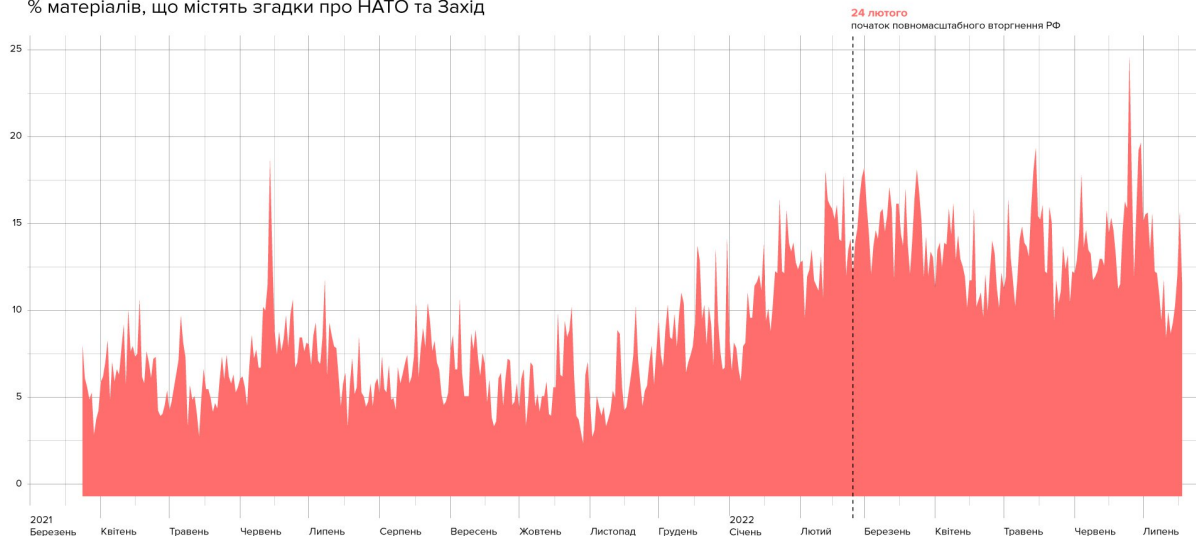

Станом на зараз, слово «денацифікація» звучить в росЗМІ доволі рідко. Проте, вище військово-політичне керівництво РФ продовжує вживати його, коментуючи тему перемовин з Україною та Заходом, або нагадуючи про причини російської агресії в Україні.

Тема протистояння із Заходом та НАТО почала наростати в російських медіа з грудня 2021 року. Саме в той час росіяни висунули до НАТО перші ультиматуми про необхідність забиратися з Європи. На той час, антизахідна пропаганда та згадки НАТО були тісно переплетені з вимогою демлітаризації України, котру озвучив у своїй промові Путін. До моменту вторгнення, росіяни багато писали про нашіпговування України західними озброєннями та про підготовку натівськими фахівцями майбутніх диверсантів для війни з Росією.

Кількість згадок НАТО та Заходу почала зростати у грудні 2021-го
% матеріалів, що містять згадки про НАТО та Захід

TEXTY.ORG.UA

В цьому контексті, варто завжди наголошувати, що станом на грудень 2021 Україна не отримувала значних об'ємів західної військової допомоги. Основні постачання розпочалися у наприкінці січня 2022, за кілька тижнів до російського вторгнення. Тому російська вимога «демлітаризації» завжди була і є абсурдною.

Станом на зараз, Росія використовує антизахідну риторику для мобілізації власного населення до війни. Внутрішню аудиторію росЗМІ залякують масштабними кривавими конфліктами з НАТО, про Україну говорять винятково як про західну маріонетку, котру вже не врятувати жодним чином. Наратив про небезпеку від НАТО також дуже зручний для виправдання власних військових поразок. Росія говорить, що їй протистоїть потужний військово-економічний блок, а тому немає нічого дивного чи поганого в тому, щоб десь відступитися чи здати позиції. **В перспективі, це може бути корисним для України та її партнерів, щоб активніше тиснути на РФ під час переговорів.**

Загалом, розповіді про те, що росіяни ведуть проксі-війну з НАТО не відповідають реальності. Росіяни з усіх сил намагаються уникнути прямого зіткнення з НАТО (Альянс поводиться аналогічно), на кордонах з НАТО не відбувається жодних демонстраційних дій російської армії, так як це було напередодні вторгнення в Україну. Навпаки, росіяни оголюють свої північні кордони з Фінляндією (партнером та майбутнім членом НАТО), перекидаючи зброю до України. Російська пропаганда також зберігає показово неагресивну риторику по відношенню до цієї країни. Росія намагається не сваритись з іншим членом НАТО – Туреччиною – хоча ця країна доволі активно надає Україні військово-технічну допомогу від початку війни. **Страх та неспроможність Росії протистояти НАТО є слабким місцем російської пропаганди, рекомендується наголошувати на цьому увагу, наприклад публікуючи матеріали чи розслідування про стан російського ВПК, дефіцит засобів зв'язку у військах, неефективність командування тощо.**

Нападки на власних союзників та інформаційна агресія проти окремих країн

Ослаблена Росія поступово втрачає вплив на пост-радянському просторі та перестає виконувати традиційну роль «брокера миру». Особливо добре це проявляється на прикладі давнього вірменсько-азербайджанського конфлікту в Нагірному Карабасі. Росія поступово здає інтереси Вірменії (традиційного союзника та члена ОДКБ), проте не бажає цього визнавати. Російські пропагандисти намагаються перекласти вину за свої провали на підступи «англосаксів», тобто США та НАТО, проте чимало дістається особисто лідеру Вірменії – Ніколу Пашиняну. Його все частіше зображують в ролі безвольної маріонетки, що здає власну країну на поталу американцям. Росіяни також активізували старий та абсурдний фейк про біолабораторії для тиску на Вірменію. Останнім часом ми фіксуємо все більше матеріалів про таємничі експерименти Пентагону на території Вірменії та перенесення сюди якихось незрозумілих дослідницьких установ з розробки біозброї.

Прикметно, що на цьому тлі російські пропагандисти доволі стримано відгукуються про Азербайджан, котрий в останні роки проявляє набагато агресивнішу поведінку в конфлікті. Цю країну та її лідера стримано закликають до миролюбства та заохочують до дипломатії.

Рекомендується акцентувати увагу на таких розбіжностях російської пропаганди та поширювати ці відомості серед інших країн-партнерів РФ, зокрема держав Центральної Азії.

Впродовж останніх місяців Росія значно посилила інформаційну агресію проти Молдови. Тактика російської пропаганди та дезінформації впритул нагадує інформаційну війну, котру Росія провадила проти України в середині 2000-2010-х років. Прозахідна влада Молдови зображається корумпованою та некомпетентною, розвиваються наративи про зовнішнє управління Молдови, утиски російськомовних. Це поєднується з надмірним висвітленням фейкових мітингів та акцій протесту, котрі організовуються популістськими та проросійськими партіями. **Подальше розгортання цієї інфовійни може загрожувати зміною влади в Молдові через маніпуляції під час чергового виборчого циклу.**

Росіяни також активно використовують наратив про «агресивну Польщу», котра буцімто планує окупувати частину України. Також часто згадують про «польську загрозу» для Білорусі. Цілком ймовірно, що ці вигадки можуть бути використані в майбутньому як виправдання диверсій чи вторгнень з боку Білорусі, а також для заохочення та втягування білорусів у війну. **Рекомендується поширювати більше інформації про минулу імперіалістично-колоніальну політику Росії щодо Польщі для протидії цьому наративу.**